

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/Остапець Ю.О./
«10» червня _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ЕРГОНОМІКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 «Початкова освіта» освітньо-професійної програма «Початкова освіта».

Розробники: Товканець Оксана Сергіївна доцент, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 12 від «8» 06 2023 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

IV /проф. Козубовська І.В./
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «29» 06 2023 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

PO /Попадич О.О./
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Товканець О.С., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	2	2
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	30	8
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	30	72

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Педагогічна ергономіка» спрямований на ознайомлення здобувачів освіти з особливостями організації освітнього середовища, зокрема освітнього середовища закладів загальної середньої освіти (початкових класів); з вимогами щодо створення оптимальних умов організації трудової і навчальної діяльності. Особлива увага зосереджена на вивченні методичних засад педагогічної ергономіки і практики впровадження ергономічних вимог в освітній процес з урахуванням особливостей системи «людина-техніка-середовище».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка» є ознайомлення здобувачів освіти з ергономічними засадами освітнього простору, формування системних знань і практичних умінь щодо вирішення питань організації й оптимізації трудової та навчальної діяльності людини в освітньому середовищі.

Завдання курсу: ознайомлення здобувачів освіти з педагогічними умовами забезпечення ергономічних процесів в освітньому середовищі, прогнозуванням, моделюванням, проектуванням системи «людина-техніка-середовище»; з методичними засадами педагогічної ергономіки і практикою впровадження ергономічних вимог у освітній процес; з особливостями удосконалення безпеки праці в системі «людина-техніка», «людина-техніка-середовище»; формування ергономічної свідомості фахівця; вивчення ергономічної регуляції професійної поведінки майбутнього фахівця.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

КЗ-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

КЗ-7. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

СК – 2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.

СК– 2.2. Соціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.

СК – 5.4. Соціально-комунікативна. Здатність учителя в будь-якій педагогічній ситуації орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища, приймати правильні рішення і, як наслідок, досягати поставленої мети навчання й виховання.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Початкова освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо	ПРН 8
Вміти демонструвати практичні вміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичної ради ЗОШ.	ПРН 9
Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності	ПРН 11
Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організовувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів	ПРН 12
Знати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес	ПРН 13
Уміти проектувати навчально-виховний процес з урахуванням режимних вимог початкової освіти.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіти уміннями і навичками забезпечення організації педагогічного процесу в навчальних закладах з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу тощо	ПРН 8
Вміти демонструвати практичні вміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичної ради ЗОШ.	ПРН 9
Уміти визначати мету професійної діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі навчальної, виховної роботи і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення	ПРН 11

якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему професійної діяльності	
Володіти знаннями про організацію наукової, методичної та навчальної діяльності вчителя початкової школи; уміннями організовувати власну науково-пошукову та самостійну роботу, навчально-пізнавальну та виховну діяльність молодших школярів	ПРН 12
Вміти застосовувати сучасні тенденції, технології, методики викладання предметів; сучасні наукові, методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси, предмети; методики підготовки та проведення навчального процесу; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в навчальний процес	ПРН 13
Уміти проектувати навчально-виховний процес з урахуванням режимних вимог початкової освіти.	ПРН 14

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Усне опитування, бесіда, виступи, доповіді, рецензування, повідомлення, читання схем, графіків, поточне тестування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усний контроль у вигляді індивідуального опитування, аналітичне есе, письмовий контроль, тестування, виконання практичних завдань, реферативна доповідь.

Форма модульного контролю: письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт,
Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	5	10	10	5	10	50	100

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модуль на контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
10	5	10	5	5	5	5	5	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) Заняття		20	3	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Презентація			1	20
Реферат	1	10	1	10
Есе	1	10	1	
Модульна контрольна робота	1	50	50	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Критерій оцінювання з дисципліни

У наведеній нижче таблиці вказано критерії, за якими визначається рівень навчальних досягнень здобувача освіти та відповідні відсотки за виконану роботу. Слід вважати, що знання, уміння та навички аспіранта відповідають певному рівню навчальних досягнень, якщо вони відповідають критерію, вказаному для цього рівня, та критеріям для всіх попередніх рівнів.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
A	90-100	<p>Здобувач освіти:</p> <p>має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі навчальної діяльності;</p> <p>вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи;</p> <p>вміє самостійно знаходити джерела різноманітних відомостей і використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності;</p> <p>використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вміє виконувати завдання, не передбачені в навчальній програмі;</p> <p>має стійкі навички використання методів контролю навчальних досягнень</p> <p>вільно опановує та використовує сучасні методи навчання і виховання, а також інформаційно-комунікаційні технології для поповнення власних знань та розв'язування професійно орієнтованих завдань</p>
B	82-89	<p>Здобувач освіти:</p> <p>вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості;</p> <p>володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища;</p> <p>вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обгрунтовані;</p> <p>має сформовані навички використання методів навчання і виховання</p>
C	74-81	<p>Здобувач освіти:</p> <p>добре володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; самостійно знаходить і виправляє допущені помилки;</p> <p>може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання</p>
D	64-73	<p>Здобувач освіти:</p> <p>вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях;</p> <p>може пояснити основні методи контролю навчальних досягнень, що використовуються та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень;</p> <p>вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою</p>
E	60-63	<p>Здобувач освіти:</p> <p>пояснює основні поняття навчального матеріалу;</p> <p>може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; вміє за зразком виконати основне навчальне завдання</p>
FX	35-59	<p>Здобувач освіти:</p> <p>розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них;</p> <p>має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок</p>
F	0-35	<p>Здобувач освіти:</p> <p>дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені програмовим матеріалом, у наведених прикладах і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою;</p> <p>не розуміє сутності основних категорій; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання</p>

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

ТЕМА 1. ЕРГОНОМІКА ТА ЇЇ МІСЦЕ В СИСТЕМІ НАУК. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ

Історичні передумови виникнення ергономіки та її розвиток. Сучасний стан ергономічної науки. Предмет ергономіки та її завдання. Ергономіка та її місце в системі наук. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки. Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ

Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.

ТЕМА 3. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.

Загальні поняття про інформацію. Сутність педагогічної інформації. Поняття про апаратні можливості організму. Психофізіологічний компонент навчального процесу.

ТЕМА 4. ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ КАНАЛИ ОРГАНІЗМУ УЧНЯ.

Загальна характеристика сенсорних систем. Ергономічні вимоги до інформаційних можливостей аналізаторів учнів

ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ.

Умовно-рефлекторна діяльність людини. Основні типи вищої нервової діяльності дітей. Інтегративна функція нервової системи людини.

Тема 6. ЕРГОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В ШКОЛІ.

Сутність поняття «навчальне середовище» в ергономіці. Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища навчального кабінету початкової школи. Санітарні правила та норми організації навчального середовища у початковій школі Вимоги до навчального приміщення. Вимоги до оснащення кабінету засобами навчання та навчальним обладнанням. Вимоги до розміщення та зберігання навчального устаткування

МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕРГОНОМІЧНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ТЕМА 7. ЕРГОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Сутність понять «функціональний стан» та «функціональний комфорт». Динаміка працездатності молодших школярів. Профілактика втоми у навчальному процесі. Проблеми монотонності у навчально-виховному процесі. Раціоналізація режимів праці та відпочинку у навчально-виховному процесі.

ТЕМА 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ ЕРГОНОМІКО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРАЦІ. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ.

Ергономічна сутність умов праці. Класифікація умов праці школярів. Санітарно-гігієнічні умови праці. Методичні умови праці. Психофізіологічні умови праці. Естетичне наповнення праці.

ТЕМА 9. ДИДАКТИЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі. Класифікації засобів навчання. Ергономічні вимоги до засобів навчання.

ТЕМА 10. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ.

Основні характеристики кольору. Вплив кольору на організм людини. Фізіологічна дія кольору. Оптична дія кольору. Психологічна дія кольору. Сприймання кольорів залежно від темпераменту.

ТЕМА 11. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОЛЬОРОВОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.

Кольорове оформлення навчальних приміщень. Кольорове оформлення навчального обладнання. Кольорове оформлення інших приміщень школи.

ТЕМА 12. ЕРГОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ

Організаційно-педагогічні рекомендації по використанню комп'ютера. Ергономікогігієнічні вимоги до умов навколишнього середовища та організації робочих місць учнів під час роботи за комп'ютером. Ергономіко-гігієнічні вимоги до роботи з основним обладнанням комп'ютера. Світлотехнічна специфіка роботи за комп'ютером. Вимоги до режиму праці дітей за комп'ютером.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
МОДУЛЬ 1.						
<p>ТЕМА 1. ЕРГОНОМІКА ТА ЇЇ МІСЦЕ В СИСТЕМІ НАУК. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ. Історичні передумови виникнення ергономіки та її розвиток. Сучасний стан ергономічної науки. Предмет ергономіки та її завдання. Ергономіка та її місце в системі наук. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки. Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.</p>	5	2	2	-	-	2
<p>ТЕМА 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.</p>	5	2	2	-	-	2
<p>ТЕМА 3. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ. Загальні поняття про інформацію. Сутність педагогічної інформації. Поняття про апаратні можливості організму. Психофізіологічний компонент навчального процесу.</p>	10	2	2	-	-	6
<p>ТЕМА 4. ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ КАНАЛИ ОРГАНІЗМУ УЧНЯ. Загальна характеристика сенсорних систем. Ергономічні вимоги до інформаційних можливостей аналізаторів учнів</p>	5	2		-	-	4

<p>ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ. Умовно-рефлекторна діяльність людини. Основні типи вищої нервової діяльності дітей. Інтегративна функція нервової системи людини.</p>	5		2			2
<p>ТЕМА 6. ЕРГОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В ШКОЛІ. Сутність поняття «навчальне середовище» в ергономіці. Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища навчального кабінету початкової школи. Санітарні правила та норми організації навчального середовища у початковій школі. Вимоги до навчального приміщення. Вимоги до оснащення кабінету засобами навчання та навчальним обладнанням. Вимоги до розміщення та зберігання навчального устаткування.</p>	10	2	2			4
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	40	10	10			20
МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕРГОНОМІЧНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ						
<p>ТЕМА 7. ЕРГОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ. Сутність понять «функціональний стан» та «функціональний комфорт». Динаміка працездатності молодших школярів. Профілактика втоми у навчальному процесі. Проблеми монотонності у навчально-виховному процесі. Рационалізація режимів праці та відпочинку у навчально-виховному процесі.</p>	10	2	2	-	-	4
<p>ТЕМА 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ ЕРГОНОМІКО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРАЦІ. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ. Ергономічна сутність умов праці. Класифікація умов праці школярів. Санітарно-гігієнічні умови праці. Методичні умови праці. Психофізіологічні умови праці. Естетичне наповнення праці.</p>	10	2	2	-	-	4

ТЕМА 9. ДИДАКТИЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі. Класифікації засобів навчання. Ергономічні вимоги до засобів навчання.	5	2	2	-	-	4
ТЕМА 10. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ. Основні характеристики кольору. Вплив кольору на організм людини. Фізіологічна дія кольору. Оптична дія кольору. Психологічна дія кольору. Сприймання кольорів залежно від темпераменту.	5	2	2			4
ТЕМА 11. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОЛЬОРОВОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА. Кольорове оформлення навчальних приміщень. Кольорове оформлення навчального обладнання. Кольорове оформлення інших приміщень школи.	5		2			4
ТЕМА 12. ЕРГОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ Організаційно-педагогічні рекомендації по використанню комп'ютера. Ергономікогігієнічні вимоги до умов навколишнього середовища та організації робочих місць учнів під час роботи за комп'ютером. Ергономіко-гігієнічні вимоги до роботи з основним обладнанням комп'ютера. Світлотехнічна специфіка роботи за комп'ютером. Вимоги до режиму праці дітей за комп'ютером.	10	2	2			4
Тема 13. ЕРГОДИЗАЙН.	5		2			2
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	50	10	14			26
Разом за семестр	90	20	24			46

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА РУБЕЖЕМ						
ТЕМА 1. ЕРГОНОМІКА ТА ЇЇ МІСЦЕ В СИСТЕМІ НАУК. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ. Історичні передумови виникнення ергономіки та її розвиток. Сучасний стан ергономічної науки. Предмет ергономіки та її завдання. Ергономіка та її місце в системі наук. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки. Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.	6	2	2	-	-	2
ТЕМА 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕРГОНОМІКИ. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці. Загальна характеристика педагогічної ергономіки Методи досліджень у педагогічній ергономіці. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки.	6	2	2	-	-	2
ТЕМА 3. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ. Загальні поняття про інформацію. Сутність педагогічної інформації. Поняття про апаратні можливості організму. Психофізіологічний компонент навчального процесу.	10	2	2	-	-	6
ТЕМА 4. ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ КАНАЛИ ОРГАНІЗМУ УЧНЯ. Загальна характеристика сенсорних систем. Ергономічні вимоги до інформаційних можливостей аналізаторів учнів	5	—	—	-	-	5

ТЕМА 5. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ. Умовно-рефлекторна діяльність людини. Основні типи вищої нервової діяльності дітей. Інтегративна функція нервової системи людини.	5	—	—	—	—	5
ТЕМА 6. ЕРГОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРОСТОРУ В ШКОЛІ. Сутність поняття «навчальне середовище» в ергономіці. Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища навчального кабінету початкової школи. Санітарні правила та норми організації навчального середовища у початковій школі. Вимоги до навчального приміщення. Вимоги до оснащення кабінету засобами навчання та навчальним обладнанням. Вимоги до розміщення та зберігання навчального устаткування.	8	—	—	—	—	8
Модульна контрольна робота	40					
Разом за модуль 1	40	6	6			28
МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕРГОНОМІЧНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ						
ТЕМА 7. ЕРГОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ. Сутність понять «функціональний стан» та «функціональний комфорт». Динаміка працездатності молодших школярів. Профілактика втоми у навчальному процесі. Проблеми монотонності у навчально-виховному процесі. Рационалізація режимів праці та відпочинку у навчально-виховному процесі.	10	2	-	-	-	8
ТЕМА 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ ЕРГОНОМІКО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПРАЦІ. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ. Ергономічна сутність умов праці. Класифікація умов праці школярів. Санітарно-гігієнічні умови праці. Методичні умови праці. Психофізіологічні умови праці. Естетичне наповнення праці.	10	2	2	-	-	6

ТЕМА 9. ДИДАКТИЧНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі. Класифікації засобів навчання. Ергономічні вимоги до засобів навчання.	10	-	-	-	-	10
ТЕМА 10. КОЛЬОРОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНТЕР'ЄРІВ. Основні характеристики кольору. Вплив кольору на організм людини. Фізіологічна дія кольору. Оптична дія кольору. Психологічна дія кольору. Сприймання кольорів залежно від темпераменту.	5	—	—	—	—	5
ТЕМА 11. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОЛЬОРОВОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА. Кольорове оформлення навчальних приміщень. Кольорове оформлення навчального обладнання. Кольорове оформлення інших приміщень школи.	10	—	—	—	—	10
ТЕМА 12. ЕРГОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗА КОМП'ЮТЕРОМ Організаційно-педагогічні рекомендації по використанню комп'ютера. Ергономікогігієнічні вимоги до умов навколишнього середовища та організації робочих місць учнів під час роботи за комп'ютером. Ергономіко-гігієнічні вимоги до роботи з основним обладнанням комп'ютера. Світлотехнічна специфіка роботи за комп'ютером. Вимоги до режиму праці дітей за комп'ютером.	5	—	—	—	—	5
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	50	4	2	—	—	44
Разом за семестр	90	10	8	—	—	72

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Ергономіка та її місце в системі наук. теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки.	4	

2	Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки.	4	2
3	Види інформаційного впливу у процесі навчання.	2	
4	Загальні закономірності управління діяльністю учня у процесі навчання.	4	2
5	Ергономічна організація функціонального простору в школі.	2	2
6	Ергономічні особливості розумової діяльності учнів молодшого шкільного віку.	4	
7	Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов праці. кольорове оформлення шкільних інтер'єрів.	2	2
8	Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного освітнього середовища.	2	
9	Кольорове оформлення шкільних інтер'єрів.	2	
10	Ергономічний аспект організації роботи за комп'ютером	4	
Разом		30	6

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Ергономіка та її місце в системі наук. теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки.	4	8
2	Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки.	2	6
3	Види інформаційного впливу у процесі навчання.	4	6
5	Загальні закономірності управління діяльністю учня у процесі навчання.	2	8
6	Ергономічна організація функціонального простору в школі.	4	8
7	Ергономічні особливості розумової діяльності учнів молодшого шкільного віку.	4	6
8	Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного освітнього середовища.	2	8
9	Загальні принципи кольорового оформлення навчального середовища.	4	6
10	Ергономічний аспект організації роботи за комп'ютером	4	8
Разом		30	72

5.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Обладнання: Дошка, ноутбук, мультимедійний проектор

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Excel; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (<http://gmail.com> і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ тощо.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: Навчальний посібник / С. Апостолук, В. С. Джигирей, А. В. Апостолук та ін. - К.: Знання, 2006. - 215 с
2. Гігієна праці: підручник / Ю.І. Кундієв, О.П. Яворський, А.М. Шевченко та ін.; за ред. акад. НАН України, НАМН України, проф. Ю.І.Кундієва, чл.-кор. НАМН України, проф. О.П. Яворського. – К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 904с.
3. Зинченко В. П. Эргономические основы организации труда / Зинченко В.П., Мунипов В.М., Смолян Г.Л. . - М.: Экономика, 1974.- 240 с.

4. Моргунов Є.Б. Людські фактори в комп'ютерних системах. М.: Тривола, 1994. С. 272.
5. Основи педагогічної ергономіки: навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К.: Акадеввидав, 2012. – 192 с.

6. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українських підручників – <http://pidruchniki.ws/>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL.: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248149695>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____20____р. Завідувач кафедри _____

_____
(підпис)
ініціали)

(Прізвище

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____20____р. Завідувач кафедри _____

_____
(підпис)
ініціали)

(Прізвище

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____20____р. Завідувач кафедри _____

_____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____н.р. без змін; зі змінами (Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____20____р. Завідувач кафедри _____

_____

(підпис) (Прізвище ініціали)

